

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ НА МОЛОДЬ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ІНІЦІАТИВИ НА МІЖНАРОДНОМУ ТА ДЕРЖАВНОМУ РІВНЯХ

Актуальною є проблема масового інформаційно-психологічного впливу на людину, суспільство, що виникла в умовах запровадження у більшості країн світу карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією COVID-19. Генеральний директор ВООЗ Тедрос Адханом Гебрейесус зазначив, що «соціальна ізоляція, страх інфікування і втрати членів сім'ї поглиблюються стресом, викликаним втратою доходів, а нерідко і місця роботи. Дані, що надходять вже вказують на поширення симптомів депресії і тривожних розладів серед населення цілої низки країн».

Діти і підлітки становлять особливу групу ризику, з огляду на несформованість психіки, залежність від дорослих, а в умовах карантину – ще й соціальну ізоляцію, що складно переживається в юному віці. Радзівська О.Г. зазначає, що «інформаційне середовище, що оточує дитину має значний вплив на формування її особистості» [1]. Серед негативних наслідків виділяють: навмисне поширення дезінформації, заклики до «пошуку крайніх»; нагнітання страху, безвиході, песимістичними прогнозами; прояви агресії тощо. Наразі актуальним є завдання розвинути критичне мислення в учнів та студентів задля кращого протистояння дезінформації, неправдивим новинам, чуткам, «теоріям змови», тощо.

Генеральна Асамблея ООН прийняла Резолюцію №74/270 «Глобальна солідарність у боротьбі з корона вірусним захворюванням 2019 року (COVID-19)». У Резолюції ООН було зазначено про необхідність усіх зацікавлених сторін спільно працювати на національному, регіональному і глобальному рівнях визнаючи, що пандемія COVID-19 потребує прийняття заходів на основі єдності, солідарності й активного багатостороннього співробітництва. ООН розпочала

процес протидії, розгорнувши нову програму – «Ініціативу боротьби з дезінформацією про COVID-19». Ініціатива ґрунтується на науковому підході до проблеми, а також заклику до об'єднання у пошуку рішень для боротьби з дезінформацією [2]. ООН співпрацює з численними організаціями громадянського суспільства. Так, у рамках співробітництва ВООЗ і Rakuten Viber було утворено інтерактивний чат-бот, що надає інформацію про COVID-19, у соцмережі Facebook актуальною є група «Covid-19: Центр інформації», де систематично оновлюється інформація від ВООЗ про перебіг пандемії.

На сайті Уряду можна ознайомитися з інформацією про основні засоби профілактики від COVID-19, а також алгоритм дій у разі підозри на коронавірусну хворобу. Також можна пройти онлайн - тест на уточнення наявних або вірогідних симптомів захворювання.

У серпні 2020 р. школам було рекомендовано скористатись інформаційними матеріалами та планом інтерактивного уроку з питань запобігання коронавірусної інфекції COVID-19 на тему «Культура здорового способу життя у нових обставинах». Урок був розроблений ГС «Освіторія» в рамках кампанії «Школо, ми готові», яку реалізує Представництво ЮНІСЕФ в Україні у співпраці з Міністерством освіти і науки України. USAID розробив інформаційні матеріали для навчальних закладів, які розміщені у приміщеннях навчальних закладів. У Міністерстві охорони здоров'я у партнерстві з Інститутом когнітивного моделювання. розробили комікс для школярів, що пояснює необхідність носити маски та користуватись антисептиками під час пандемії COVID-19. Слід відмітити посібник «Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди». Цей проєкт ініціювали: Академія української преси, Інтерньюз-Україна, посібник був підготовлений в рамках проєкту USAID «Медійна програма в Україні». Контент формує навички критичної оцінки медіаповідомлень, розуміння власної ролі у запобіганні інфодемії та відповідальне ставлення щодо поширення «вірусної» інформації. Посібник містить серію моделей занять із біології, громадянської освіти / історії, української мови та сценарій позакласного заходу, в які інтегрована медіаграмотність.

Одним із очікуваних заходів у листопаді є онлайн-змагання проєктів молоді з медіаграмотності ІНФОТОН, які відбудуться за сприяння Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та INSCIENCE. Подія відбудеться у форматі хакатону: за 48 годин команди молоді 13-25 років з допомогою менторів створять власні проєкти у сфері медіаграмотності. Запропоновані теми проєктів: подолання фейків та стереотипів навколо коронавірусної хвороби COVID-19; критичне мислення та усвідомлене споживання інформації; здоров'я та поширення достовірної інформації про здоровий спосіб життя; інформаційна безпека; психічне здоров'я та протидія булінгу тощо.

Студія онлайн-освіти Educational Era (EdEra) пропонує молоді наступні безкоштовні онлайн - курси: «VERY VERIFIED: онлайн-курс з медіаграмотності» (пояснює, як орієнтуватися в інформації та як розпізнавати дезінформацію та пропаганду), «Хейт під час пандемії» (онлайн-курс із протидії мові ворожнечі в інтернеті), «Фактчек: довіряй-перевірай».

Раптова зупинка звичного життя та обмеження живого спілкування вивела важливість соціальних медіа на перший план. Люди використовують соціальні мережі, щоб бути в курсі останніх подій, отримувати актуальні новини. Альона Романюк та її команда активно спростовує недостовірну інформацію у соцмережі Facebook. «По той бік новин» - це інформаційна кампанія Інституту розвитку регіональної преси, яка спрямована на протидію дезінформації та інформаційним вкидам. «По той бік пандемії» - це волонтерська ініціатива українських журналістів та фактчекерів, які оперативно перевіряють сумнівну інформацію про Covid 19. На сайті зібрано понад 100 перевірених матеріалів про коронавірус, які розподілені на фейки, маніпуляції та правду про пандемію. Користувачі також можуть надіслати інформацію на перевірку, скориставшись формою на сайті <https://coronafakes.com>

Отже, для того, щоб володіти певним багажем знань, формувати погляди, уявлення, почуття, настрої, оцінки явищ, необхідно для початку отримати інформацію. Недостатня інформація здійснює такий же негативний вплив на свідомість людини, як і надмірна. Отримавши ту чи іншу інформацію, особа інтерпретує її відповідно до власних соціальних установок, позицій, поглядів,

переконань. Вищим показником інформованості є наявність навичок і вмінь користуватися отриманою інформацією, правильно інтерпретувати й усвідомлено доносити її.

Список використаних джерел:

1. Радзієвська О. Г. Проблеми захисту прав і безпеки дитини в інформаційній сфері: монографія, за заг. ред. В.Г. Пилипчука. К.: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 238 с.

2. Забара І.М. Актуальні питання безпеки і захисту прав людини в інформаційній сфері в умовах карантинних заходів: оцінки, позиція й ініціативи ООН | Захист прав, свобод і безпеки людини в інформаційній сфері в сучасних умовах: Матеріали другої науково-практичної конференції. 21 травня 2020 р., м. Київ. / Упоряд. : С.О.Дорогих, В.Ф. Фурашев, В.Г. Пилипчук, О.В. Петришин. – Київ, 2020. – 376 с.